

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Il-Ħames Awla)

16 ta' Frar 2012*

“Direttiva 90/314/KEE — Vjaġġi kollox kompriż (package travel), vaganzi kollox kompriż u tours kollox kompriż — Artikolu 7 — Protezzjoni kontra r-riskju ta' insolvenza jew ta' falliment tal-organizzatur — Kamp ta' applikazzjoni — Insolvenza tal-organizzatur minħabba użu frawdolenti ta' fondi ddepożitati mill-konsumatur”

Fil-Kawża C-134/11,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mil-Landgericht Hamburg (il-Ġermanja), permezz ta' deċiżjoni tat-2 ta' Marzu 2011, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-18 ta' Marzu 2011, fil-proċedura

Jürgen Blödel-Pawlik

vs

HanseMerkur Reiseversicherung AG,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Il-Ħames Awla),

komposta minn M. Safjan, President tal-Awla, A. Borg Barthet (Relatur), u J.-J. Kasel, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: P. Mengozzi,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal J. Blödel-Pawlik, minn M. Sauren, Rechtsanwalt,
- għal HanseMerkur Reiseversicherung AG, minn G. Heinemann, Rechtsanwalt,
- għall-Gvern Ġermaniż, minn T. Henze u J. Kemper, bhala aġenti,
- għall-Gvern Belġjan, minn T. Materne u J.-C. Halleux, bhala aġenti,
- għall-Gvern Ċek, minn M. Smolek u J. Vlácil, bhala aġenti,
- għall-Gvern Estonjan, , minn M. Linntam, bhala aġent,

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

- għall-Gvern Grieg, minn K. Paraskevopoulou u I. Bakopoulos, bħala aġenti,
- għall-Gvern Spanjol, minn S. Centeno Huerta, bħala aġent,
- għall-Gvern Taljan, minn G. Palmieri, bħala aġent, assistita minn L. Ventrella, avvocato dello Stato,
- għall-Gvern Ungeriz, minn M. Z. Fehér Miklós kif ukoll minn K. Szíjjártó u Z. Tóth, bħala aġenti,
- għall-Gvern Awstrijak, minn A. Posch, bħala aġent,
- għall-Gvern Pollakk, minn M. Szpunar, bħala aġent,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn M. Owsiany-Hornung u S. Grünheid, bħala aġenti,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 7 tad-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE, tat-13 ta' Ġunju 1990, dwar il-vjaġġi kollox kompriz (package travel), il-vaganzi kollox kompriz u t-tours kollox kompriz (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 10, p. 132).
- 2 Din it-talba giet ipprezentata fil-kuntest ta' kawża bejn J. Blödel-Pawlik u HanseMerkur Reiseversicherung AG (iktar 'il quddiem "HanseMerkur Reiseversicherung") dwar ir-rifjut ta' rimbors, minn din tal-aħhar, tal-prezz ta' vjaġġ kollox kompriz imħallas mill-konsumatur, imma li qatt ma kien tħallas mill-organizzatur tal-vjaġġ.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt Komunitarju

- 3 Fil-kliem rispettivament tas-seba', tat-tmintax, tal-ewwel u għoxrin u tat-tnejn u għoxrin premessa tad-Direttiva 90/314:

“Billi t-turizmu qed jifforma dejjem iżjed parti importanti fl-ekonomija tal-Istati Membri; billi s-sistema tal-pakketti hija parti fundamentali fit-turizmu; billi l-industrija tal-vjaġġi kollox kompriz fl-Istati Membri tiġi stimulata għal tkabbir u produttività akbar jekk għallanqas kellhom jiġu adottati minimu ta' regoli komuni biex jagħtuha dimensjoni Komunitarja; [...]

[...]

Billi l-organizzatur u/jew il-parti li qed tbiegħ fil-kuntratt għandhom ikunu obbligati lejn il-konsumatur għat-twettiq approprijat tal-obbligazzjonijiet li joħorġu mill-kuntratt; billi, barra minn hekk, l-organizzatur u/jew il-bejjiegħ għandhom jkunu responsabbli għall-ħsara li tirriżulta lill-konsumatur min-nuqqas ta' tħaddim jew mit-tħaddim ħażin tal-kuntratt kemm-il darba d-difetti fit-tħaddim tal-kuntratt ma jkunux tort la tagħhom u lanqas ta' xi fornitur ieħor tas-servizzi;

[...]

Billi kemm il-konsumatur kif ukoll l-industrija tal-vjaġġi kollox kompriż għandhom jibbenefikaw jekk l-organizzaturi u/jew il-bejjiġġa kellhom jitqiegħdu taht obbligazzjoni li jipprovdu xiehda biżżejjed ta' garanzija fil-każ ta' falliment;

Billi l-Istati Membri għandhom ikunu hielsa li jadottaw, jew iżommu, dispożizzjonijiet aktar iebsa rigward il-vjaġġi kollox kompriż bl-iskop li jiproteġu l-konsumatur”.

4 L-ewwel artikolu tal-istess direttiva jipprovdi:

“L-għan ta' din id-Direttiva huwa l-approssimazzjoni tal-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri relatati ma' pakketti [ta' vjaġġi] mibjugħa jew offruti għall-bejgħ fit-territorju tal-Komunità.”

5 L-Artikolu 4(6) tal-imsemmija direttiva jiddisponi:

“Jekk il-konsumatur jirtira mill-kuntratt skond il-paragrafu 5, jew jekk, għal xi raġuni tkun xi tkun, hliet waħda li tkun tort tal-konsumatur, l-organizzatur iħassar il-pakkett [ta' vjaġġ] qabel id-data tat-tluq, il-konsumatur għandu jkollu d-dritt:

- a) li jew jieħu pakkett ieħor minflok tal-istess kwalità jew kwalità oġhla meta l-organizzatur u/jew il-bejjiġġi ikun jista' joffrili sostitut bħal dan. Jekk il-pakkett tas-sostituzzjoni li jingħata jkun ta' kwalità aktar baxxa, l-organizzatur għandu jagħti lura d-differenza fil-prezz lill-konsumatur;
- b) jew li jithallas lura malajr kemm jista' jkun s-somom kollha li jkun hallas skond il-kuntratt.”

6 L-Artikolu 5(1) u (2) tad-Direttiva 90/314 jaqra kif ġej:

“1. L-Istati Membri għandhom jieħdu l-passi meħtieġa biex jiżguraw li l-organizzatur u/jew il-parti kontraenti li qed tbigh ikunu responsabbli mal-konsumatur għat-thaddim approprijat tal-obbligazzjonijiet li joħorġu mill-kuntratt, irrispettivament minn jekk dawn l-obbligazzjonijiet għandhomx jitwettqu minn dak l-organizzatur u/jew bejjiġġi jew minn xi fornituri oħra tas-servizzi mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-organizzatur u/jew tal-bejjiġġi li jduru fuq dawk il-fornituri l-oħra tas-servizzi.

2. F'dak li għandu x'jaqsam mad-danni li jsofri l-konsumatur minhabba n-nuqqas ta' thaddim jew it-thaddim hażin tal-kuntratt, l-Istati Membri għandhom jieħdu l-passi meħtieġa biex jiżguraw li l-organizzatur u/jew il-bejjiġġi ikun/u responsabli kemm-il darba dan in-nuqqas li jithaddem jew it-thaddim hażin ma jkunx dovut la għal xi tort tagħhom u lanqas għal dak ta' xi fornitur ieħor tas-servizzi [...]”

7 L-Artikolu 7 tal-imsemmija direttiva jiddisponi:

“L-organizzatur u/jew il-bejjiġġi li jkun parti kontraenti għandu jipprovdi xiehda biżżejjed ta' sigurtà għar-rifużjoni tal-flus li jkunu thallsu u għar-ripatrijazzjoni tal-konsumatur fil-każ ta' xi falliment.”

8 L-Artikolu 8 tal-istess direttiva jgħid:

“L-Istati Membri jistgħu jadottaw jew jirritornaw dispożizzjonijiet aktar stretti fil-qasam kopert minn din id-Direttiva biex jiproteġu lill-konsumatur.”

Id-Dritt Germaniż

- 9 Fil-kliem tal-punt 1 tal-Artikolu 651k(1) tal-Kodiċi Ċivili (Bürgerliches Gesetzbuch), liema artikolu ttraspona fid-dritt Germaniż l-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314:

“L-organizzatur tal-vjaġġ għandu jiggarrantixxi li l-vjaġġatur jiġi rrimborsat:

1. il-prezz tal-vjaġġ imħallas jekk il-vjaġġ ma jiġix ipprovdut minħabba l-falliment jew il-ftuħ tal-proċedura ta' falliment fir-rigward tal-assi tal-organizzatur [...]”

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

- 10 Fl-4 ta' Awwissu 2009, J. Blödel-Pawlik irriżerva għall-mara tiegħu u għalih innifsu vjaġġ kollox kompriz ma' Rhein Reisen GmbH (iktar 'il quddiem “Rhein Reisen”), li kienet, bħala organizzatur tal-vjaġġ, iffirmit assigurazzjoni kontra l-insolvenza tagħha ma' HanseMercur Reiseversicherung, b'effett mill-1 ta' Awwissu 2009.
- 11 Rhein Reisen ipprezentat lil J. Blödel-Pawlik żewġ ċertifikati ta' garanzija li bihom kien previst li l-prezz tal-vjaġġ kellu jiġi rrimborsat lilu jekk il-vjaġġ ma kellux jiġu pprovdut minħabba l-insolvenza tal-organizzatur tal-vjaġġ.
- 12 Qabel il-bidu tal-vjaġġ, Rhein Reisen informat lil J. Blödel-Pawlik li hija kienet kostretta tiddikjara l-insolvenza tagħha.
- 13 Mill-proċess jirriżulta li Rhein Reisen, irrappreżentata minn amministratur uniku, ma kellha fil-fatt l-ebda intenzjoni li twettaq il-vjaġġ inkwistjoni. Fil-fatt, kemm il-kronologija tal-avvenimenti kif ukoll id-dikjarazzjoni tat-tranzazzjonijiet tal-kont bankarju ta' dan l-operatur ta' vjaġġi kienu juru mgħiba frawdolenti min-naħa ta' dan tal-aħħar.
- 14 F'dan il-kuntest, J. Blödel-Pawlik talab, mingħand HanseMercur Reiseversicherung, ir-rimbors tal-prezz tal-vjaġġ li hu kien hallas.
- 15 Hija ssostni, madankollu, li hija ma hijiex obligata tagħti dan ir-rimbors peress li l-każ, li minnu l-annullament tal-vjaġġ jiddependi esklużivament mill-imġiba frawdolenti tal-organizzatur tal-vjaġġ, ma jaqax taht l-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314.
- 16 Il-qorti tar-rinviju għandha dubju hija wkoll dwar jekk id-Direttiva 90/314 tfittix li tħares il-konsumaturi kontra l-manuvri frawdolenti tal-organizzaturi tal-vjaġġi.
- 17 Peress li s-soluzzjoni għall-kawża li tressqet quddiemha tiddependi mill-interpretazzjoni tad-Direttiva 90/314, il-Landgericht Hamburg iddeċidiet li tissospendi l-proċedura u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

“L-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314/KEE japplika wkoll meta l-organizzatur tal-vjaġġ isir insolventi minħabba li sa mill-bidu nett huwa uża, b'mod frawdolenti, għal skopijiet oħra, il-flus kollha mħallsa mill-vjaġġaturi meta qatt ma kien ippjana li jorganizza dan il-vjaġġ?”

Fuq id-domanda preliminari

- 18 B'din id-domanda, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, fis-sustanza, jekk l-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314 għandux jiġi interpretat fis-sens li taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tiegħu sitwazzjoni li fiha l-insolvenza tal-organizzatur tal-vjaġġ tkun dovuta għall-imġiba frawdolenti tiegħu.

- 19 F'dan ir-rigward, għandu jifakkar, preliminarjament, li l-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314 jimponi fuq l-organizzatur tal-vjaġġ l-obbligu li jiddisponi minn garanziji suffiċjenti sabiex jiżgura, fil-każ ta' insolvenza jew ta' falliment, ir-rimbors tal-fondi ddepożitati u r-ripatrijazzjoni tal-konsumatur, peress li l-għan ta' dawn il-garanziji huwa li jithares il-konsumatur mir-riskji ekonomiċi kkawżati mill-insolvenza jew mill-falliment tal-organizzatur tal-vjaġġ (ara s-sentenza tat-8 ta' Ottubru 1996, *Dillenkofer et*, C-178/94, C-179/94 u C-188/94 sa C-190/94, Ġabra p. I-4845, punti 34 u 35).
- 20 B'hekk, l-għan fundamentali ta' din id-dispożizzjoni huwa li jiġi ggarantit li r-ripatrijazzjoni tal-konsumatur u r-rimbors tal-fondi ddepożitati minn dan tal-aħħar ikunu żgurati fil-każ ta' insolvenza jew ta' falliment ta' dan l-organizzatur (ara, f'dan is-sens, is-sentenza *Dillenkofer et*, iċċitata iktar 'il fuq, punti 35 u 36).
- 21 Issa, għandu jiġi kkonstatat li l-kliem tal-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314 ma jimponu l-ebda kundizzjoni speċifika fuq l-imsemmija garanzija li għandha x'taqsam mal-kawżi ta' insolvenza tal-organizzatur tal-vjaġġ.
- 22 F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet, fil-punt 74 tas-sentenza tagħha tal-15 ta' Ġunju 1999, *Rechberger et* (C-140/97, Ġabra p. I-3499), li l-Artikolu 7 tal-imsemmija direttiva jinkludi l-obbligu li bħala riżultat jagħti, lill-vjaġġaturi fi vjaġġi kollox kompriż, dritt għall-garanziji ta' rimbors tal-fondi mhallsa u ta' ripatrijazzjoni fil-każ ta' falliment tal-organizzatur tal-vjaġġi, u li din il-garanzija hija mmirata speċifikament li thares il-konsumatur mill-konsegwenzi tal-falliment, ikunu xi jkunu l-kawżi.
- 23 Il-Qorti tal-Ġustizzja ddeduciet li ċirkustanzi bħall-imġiba imprudenti tal-organizzatur tal-vjaġġi jew l-okkorrenza ta' avvenimenti eċċezzjonali jew imprevedibbli ma kellhomx jikkostitwixxu ostakolu għar-rimbors tal-fondi ddepożitati u għar-ripatrijazzjoni tal-konsumaturi taħt l-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314 (ara s-sentenza *Rechberger et*, iċċitata iktar 'il fuq, punti 75 u 76).
- 24 Barra minn hekk, tali interpretazzjoni tal-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314 hija kkorroborata mill-għan li hija għandha timmira għalih, li huwa li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni tal-konsumaturi (ara s-sentenza *Dillenkofer et*, iċċitata iktar 'il fuq, punt 39).
- 25 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet li ntqalu qabel, għandha tingħata r-risposta għad-domanda magħmula li l-Artikolu 7 tad-Direttiva 90/314 għandu jiġi interpretat fis-sens li taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tiegħu sitwazzjoni li fiha l-insolvenza tal-organizzatur tal-vjaġġ tkun dovuta għall-imġiba frawdolenti tiegħu.

Fuq l-ispejjeż

- 26 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeciedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Il-Ħames Awla) taqta' u tiddeciedi:

L-Artikolu 7 tad-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE, tat-13 ta' Ġunju 1990, dwar il-vjaġġi kollox kompriż (package travel), il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż, għandu jiġi interpretat fis-sens li taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tiegħu sitwazzjoni li fiha l-insolvenza tal-organizzatur tal-vjaġġ tkun dovuta għall-imġiba frawdolenti tiegħu.

Firem